

Bunas experiencias cun la scola bilingua

L'experiment cun classas bilinguas a Cuira e sa cumprovà e duai vegnir cuntinuà

DA MARTIN CABALZAR

■ Las experiencias ch'ins ha fatg a Cuira cun las classas bilinguas en fitg positivs e l'experiment duai perquai vegnir prolungà per dus onns. El decurs da 2004 vul ins decider davart l'introducziun definitiva. En il messadi che il cussegl da la citad da Cuira ha sutmess al cussegl communal constateschan ins che l'experiment cun classas bilinguas sin il stgalim da la scola primara a Cuira saja gartegià. Las finamiras tschentadas sajan vegnidas accumuladas quasi entirain. Ils tests fatgs en ils segunds linguatgs sco era en matematica documenteschan il success da l'instrucziun bilingua, scriva il cussegl municipal. Dentant era las spetgas dals geniturs che sajan per part ordvart autas sajan accumuladas. Per ils uffants saja l'instrucziun immersiva insatge fitg natural, considerablas sajan dentant las pretensiuns ch'ins tschentia als magisters durant questa fasa d'experiment. In meglierament da las cundiziuns d'engaschament saja perquai da trair en consideraziun, manegia il cussegl da la citad.

Instrucziun immersiva

Actualmain vegn manà duas classas bilinguas parallelas tudestg/talian a Montalin e Rheinau e mintgamai ina emprima e segunda classa tudestg/rumantsch a Lachen. Las sis partiziuns tudestg/talian èn dotadas cun 20 fin 23 scolars. En la partiziun tudestg/rumantsch en la scola Lachen frequentan quest onn 6 scolars l'emprima classa, 12 scolars la segunda classa e 5 scolars la terza classa. Entant che era numerus uffants ord famiglias purmain tudestgas èn prontos da frequentar la classa bilingua tudestg/talian sa recruteschan las classas bilinguas tudestg/rumantsch exclusivamain ord famiglias d'origin cun lioms rumantschs.



Tant tests scientifics sco il resun dals geniturs documenteschan che las classas bilinguas a Cuira èn sa cumprovadas.

LO

Il principi fundamental d'experiment cun classas bilinguas è che tuttas duas linguas vegnan instruidas equivalentamain ed en il medem mument a moda immersiva. Il linguatg d'instrucziun è per la mesadad tudestg, per l'otra mesadad rumantsch u talian. Il talian ed il rumantsch duain vegnir tractads a moda eguala. En la partiziun tudestg/rumantsch vegn il talian introduci en la tschintgavla classa sco lingua d'inscunter. En vista als avantatgs dals scolars rumantschs d'emprender talian presuppunan ins che quels scolars cuntanschan en dus onns il medem nivel sco scolars ord las classas da referiment.

L'experiment vegn accompagnà scientificamain e gronda paisa vegn attribui a l'evaluaziun.

Difficultads en la realisaziun

Il dumber creschent da classas bilinguas e la directiva che il dumber total da clas-

sas primaras na po betg vegnir augmentà, ha chaschunà en trais scolas intgins problems da persunal. Magisters che han instrui durant plirs onns en ina chasa da scola han stui midar chasa u stgalim da scola. Era singulas scolaras e scolars han stui guntgir en novas localitads. Il cussegl municipal constatescha plinavant che ils magisters involvids en quest experiment sajan engreviads marcantamain dapli e quai malgrad la reducziun previda dal pensum obligatori. Cuzunt l'elavuraziun da nov material didactic adattà per ils basegns specifics da la scola bilingua pretendia blier lavur supplementara. Ins saja per quest motiv londervi d'examinar schabain ina ulteriura reducziun dal pensum obligatori saja giustifitgada.

Tests positivs e laud dals geniturs

L'experiment vegn accompagnà scientificamain da l'Institut per linguistica a

l'Universitad da Berna. Las conclusiuns che l'Institut trai suenter dus onns èn fitg positivs: Era sch'i dettia differenzas individualas tranter singulas scolas sajan ils resultats da tuttas duas annadas fitg encuraschonts. Era ils tests da matematica documenteschan che scolars da classas bilinguas fetschian prestaziuns equivalentas a scolars da classas monolinguas. Ils tests da linguatg mussan che l'acquisiziun dal segund linguatg succeda a moda optimala.

Dentant era ils sondagis fatgs tar ils geniturs documenteschan che els èn cuntents u fitg cuntents cun las classas bilinguas. Bliers espriman la speranza che l'experiment vegnia cuntinuà e che era ils fragliuns pli giuvenus hajan la pussaivladad da frequentar ina classa bilingua. Ils magisters pertutgads han obtegni blier laud per lur engaschament supplementar sut cundiziuns engrevigiantas.